

İSTANBUL ALTIN BORSASI

BİLGİ NOTU

KONU : ÇİN ALTIN VE GÜMÜŞ PİYASASI

TARİH : 09/12/2010

I. Genel Bilgiler

Altın, Çin kültüründe çok önemli bir role sahiptir. Çin, Batılı ülkelerle karşılaştırıldığında altına çok güçlü bir bağlılık göstermektedir. Çin tarihinde Han Hanedanı zamanından bu yana konumunu koruyan altın günümüzde dahi zenginlik göstergesi, süs eşyası, para birimi ve Çin inancının içsel bir parçası olarak dikkate alınmaktadır. Altın, aynı zamanda Çin Yeni Yılı süresince hediye olarak satın alınan geleneksel bir varlıktır.

Dünya Altın Konseyi (WGC), 2001 yılında Çin altın piyasasında başlayan devlet kontrolünün azaltılmasına – liberalizasyona - ilişkin çalışmalara dayanarak Çin altın tüketiminin dünyanın geri kalanına yetişmeye devam edeceğine inanmakta olup Çin'in altın talebini oluşturan iki büyük sektör olan mücevher ve yatırım sektörlerinin altın talebinin toplamı 2009 yılında 428 tona ulaşmışken ulusal maden arzı aynı yıl içinde 324 tona ulaşmıştır. Arzın talebi karşılamakta yetersiz kalması, dünya altın üretiminde 2007 yılından bu yana kaydettiği gelişme ile dünya lideri olmasına rağmen Çin altın endüstrisinin yıllık yerel talebi karşılayamaması ile kartopu etkisi yaratmıştır.

Ülkeyi altın tüketiminde dünya sıralamasında ikinci sıraya taşıyan toplam altın talebi, kişi başına altın talebi bazında ülkeyi Batılı ülkelerdeki seviyeye eşit hale getirmiştir. Altın takı bazında, Çin'de kişi başı tüketim, benzer altın kültürü olan ülkelerle kıyaslandığında 0,26 gram ile en düşük seviyededir. Çin'de kişi başı altın tüketiminin, Hindistan, Suudi Arabistan ya da Hong Kong ile aynı seviyeye ulaşması, Çin'in yıllık talebini oldukça yüksek seviyelere taşıyabilecektir. Kısa vadeli enflasyon beklentileri ve artan gelir seviyesi, özellikle Çinli tüketicilerin tasarrufa önem vermeleri ve altını servetlerini koruma aracı olarak dikkate aldıkları göz önüne alındığında bir varlık sınıfı olarak altını yatırım anlamında desteklemektedir.

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Çin Merkez Bankası (PBoC), talep tarafında altın için artan bir oranda destekleyici rol oynamaktadır. Çin, ABD, Almanya, IMF, İtalya ve Fransa'nın ardından altıncı büyük resmi altın rezervine sahip ülkedir. PBoC'nin altın rezervleri mevcut durumda 2,4 trilyon ABD Doları olan toplam rezervlerinin % 1,6'sını oluşturmaktadır ki bu uluslararası standartlarda oldukça düşük bir orandır. Çin Merkez Bankası, altın rezervini 2002 yılının son çeyreğindeki zirve seviyesi olan % 2,2'ye yükseltme kararı alırsa Dünya Altın Konseyi bu durumun cari altın fiyatları ile yaklaşık 400 tonluk talep artışına neden olacağını tahmin etmektedir.

Son on yıl süresince toplam Çin altın madeni üretimi % 84 artmış ve 2009 yılında 324 tonla yeni bir rekora imza atmıştır. **Kasım 2010 itibarıyla ülkenin altın üretimi 350 tona ulaşmış olup aynı tarih itibarıyla 2008 ve 2009 yıllarında 50 – 60 ton civarında olan altın ithalatı ise önemli bir sıçrama ile 200 tona ulaşmıştır.** Çin, mevcut durumda dünyanın bir numaralı altın üreticisi ülkesi olup altın tüketiminde de ikinci sıradadır; ancak ABD Jeoloji Raporu'nun 2009 yılı raporuna göre global altın rezervlerinin sadece % 4'üne sahiptir. Dünya Altın Konseyinin analizleri, altın madeni keşif çalışmalarına daha fazla fon aktarılmadıkça, Çin'in altın arzının güçlüklerle karşılaşabileceğini göstermektedir. ABD Jeoloji Raporu'nun verileri doğru kabul edilirse Çin sadece altı yıl içinde altın madenlerindeki rezervlerini tüketebilir. Güçlü Yuan'a rağmen toplam üretim maliyetleri, enerji ve iş gücü gibi yüksek girdi maliyetleri nedeniyle son altı yılda % 30'dan fazla artmıştır. Bununla birlikte Çin'in altın kaynakları nispeten keşfedilmemiş olup yeni bir yatırım fırsatı yaratabilecek durumdadır.

Dünya Altın Konseyi, Çin altın piyasasındaki arz ve talep dengesizliğinin sürmesini beklemekte olup uzun dönemde, ülke ekonomisi ve refahı mevcut oranlarda büyümeye devam ederse Çin'in altın tüketimi artmaya ve önümüzdeki on yıl içinde ikiye katlama potansiyelini korumaya devam edecektir.

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Mücevher, açık farkla Çin altın talebine en egemen kategoridir ve Çin altın tüketiminin neredeyse % 80'ini oluşturmaktadır. Çin altın takı satışları 2009 yılında bir önceki yıla göre % 6 artışla 347,1 tona ulaşmıştır ve Çin, geçtiğimiz yıl mücevher talebinde bu performansı elde eden tek ülkedir. Çin, 2009 verilerine göre yıllık bireysel yatırım sıralamasında Almanya, ABD ve İsviçre'nin ardından dördüncü sırada yer almaktadır. Çin'in altın yatırım talebi, Shanghai Altın Borsasının 2002 yılında faaliyete geçmesi ile yeni bir döneme girmiştir. 2009 yılı sonunda Çin'in bireysel net altın yatırımı önceki yıla göre % 22 artışla 80,5 tona ulaşmıştır. Çinliler, tipik olarak yüksek oranda tasarruf yapan bir toplum olup ülkedeki bireysel yatırımcılar arasında altın yatırımı hızla artmaktadır. Ülkenin toplam altın yatırım talebi, 2001 yılından bu yana kaydedilen nüfus artışı ve ülke gayri safi yurt içi hâsılası ile büyümüştür ve büyümeye devam etmektedir.

Endüstriyel uygulamalar açısından Çin'deki altın tüketimi, son on yılda istikrarlı olarak artmıştır. Bununla birlikte ülkenin altına yönelik endüstriyel talebi, Batı dünyasının gerisinde kalmıştır; ancak Çin yaşam standardındaki devam eden yükseliş ve Çin'in dünyanın üretim üssü olarak konumunu koruması, gelecekte bu alanda talep patlaması potansiyeli taşımaktadır. Elektronik sektörü, ulusal endüstriyel altın talebinde en yüksek payı elinde tutarken orta vadede endüstriyel talebin global ekonomik koşullar ve Çin ihracatının gelişmesiyle daha iyi bir seviyeye ulaşması beklenmektedir. Uzun vadede, altına yönelik endüstriyel talep, karbon monoksit emisyonunu azaltmak üzere altın oto katalizörlerin piyasaya sunumunu ve Çin orta sınıfının cep telefonu kullanımının artmasını takiben daha yüksek seviyelere ulaşabilecektir.

Çin, son dönemde, altın endüstrisinde önemli rol oynayan diğer ülkelerdeki güç koşulların yaşandığı süre içinde, global altın talebine güçlü bir destek sağlamıştır. Devam eden ekonomik ve finansal belirsizlik içinde bir parasal varlık, global para birimi ve belirsizliğe karşı bir sigorta poliçesi olarak rolü, altını cazip bir varlık haline getirmiştir.

Altın, neredeyse son on yıl içinde hem Çin'de hem de uluslararası alanda oldukça etkileyici bir performans sergilemiştir. Günümüzde, sağlıklı altın talebi ile Çin'in nispeten esnek olmayan altın arzının bileşimi, altın ve Çin için mükemmel şartlar oluşturmaya devam edebilecektir.

II. Çin Altın Piyasası

Çin altın piyasası 2002 yılından önce üretimden perakende satışa oldukça sıkı bir şekilde denetlenirken altın fiyatları ve kotasyonlar Çin Merkez Bankası (PBoC) tarafından diğer ilgili merkezi otoritelerle birlikte ortaklaşa belirlenmiştir. Altın ihracatı ve altın takı ithalatı % 60 ithalat

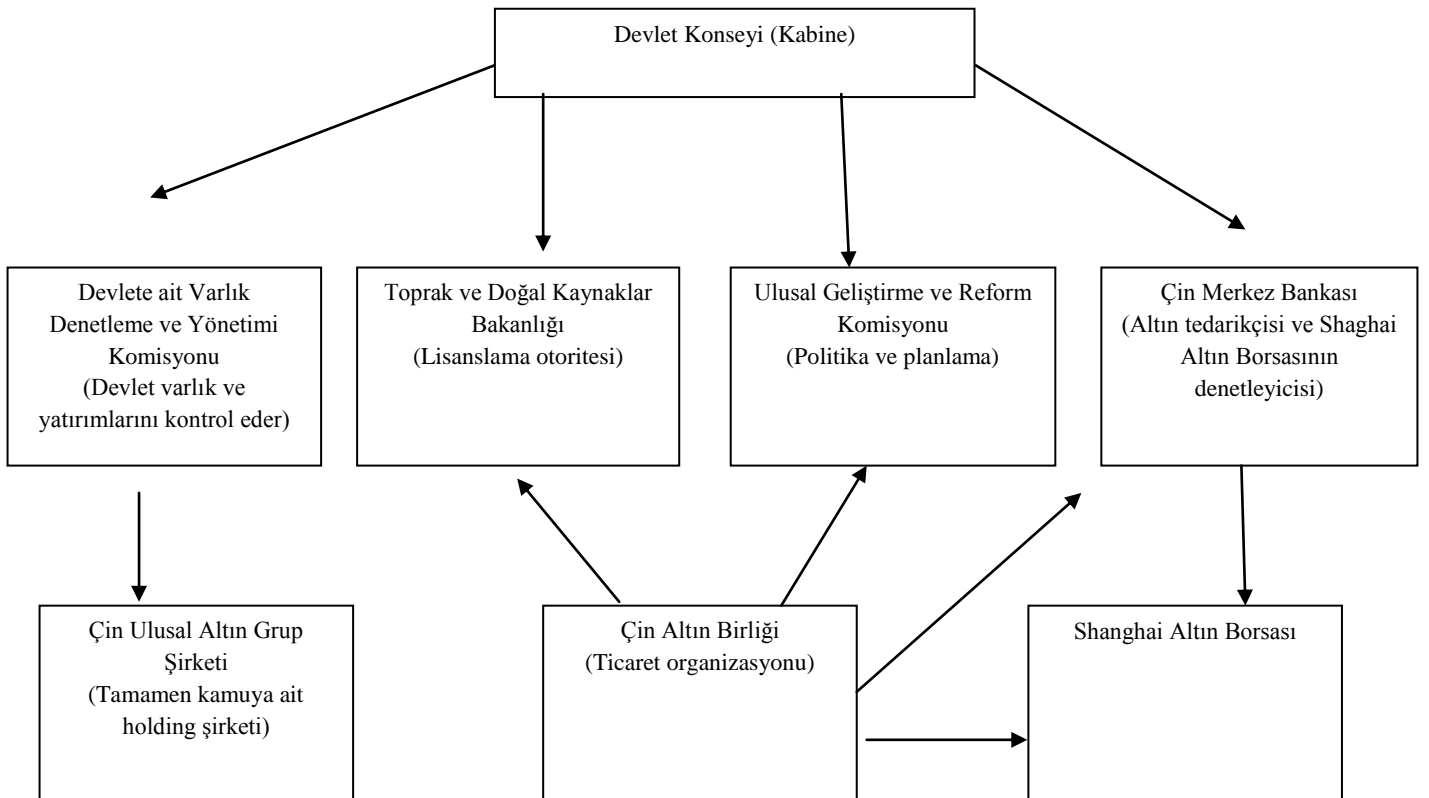
İSTANBUL ALTIN BORSASI

vergisine (1996 yılında % 100 oranındaki vergi % 40 oranında düşürülmüş olsa da) konu olarak PBoC'nin izni ile gerçekleştirilmekteydi. 1996 yılından itibaren Çin, reform ve liberalizasyon faaliyetlerini hızlandırdı. Altın piyasasının serbestleştirilmesi, perakende mücevher fiyat kontrolünün Shenzhen özel ekonomik bölgesinde kaldırılması, Yuan'ın konvertibl hale getirilmesini de kapsamıştır. Shanghai Altın Borsasının, PBoC'nin altın satın alma ve tahsis etme sisteminin yerini alması, Borsa'nın Ekim 2002'de kurulması ile gerçekleşmiştir. Aralık 2002'de Dünya Ticaret Örgütüne (WTO) tam üye olan Çin, bu tarihten itibaren yatırım çekmek ve Batı'dan maden uzmanlık hizmeti almak için maden kanunlarını modernize etmeye yoğunlaşmıştır.

Çin Altın Birliği (CGA) Kasım 2001'de kurulmuş olup Çin altın endüstrisinde önemli bir rol oynamaktadır. CGA, Çin hükümeti ile altın üreticileri arasında, ticaret çıkarlarını korumak ve bilgi akışı sağlamak, danışmanlık, koordinasyon ve aracılık hizmetleri vermek üzere köprü görevi görmektedir.

Çin Endüstri ve Ticaret Bankası (The Industrial and Commercial Bank of China – ICBC) ve diğer ticari bankalar, faal olarak işleyen bir altın piyasası oluşturmak üzere yapılan çalışmalarda önemli rol üstlenmişlerdir. Çin İnternet Danışma Merkezine göre ICBC, Shanghai Altın Borsasının operasyonlarının yapılmasına aktif olarak katılmış ve takastan, saklamaya, altın ticaretine, finansal kiralamaya, altın projeleri, altın satın alımı, altın yatırımı projeleri, altın ithalatı ve ihracatı ile bireysel altın ticaretine fon sağlamaya kadar uzanan geniş bir yelpazede hizmet vermiştir.

Çin altın endüstrisinin organizasyon yapısı

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Çin Merkez Bankasının kontrolünün ortadan kaldırılması için altın piyasası ile ilgili olarak yürütülen liberalizasyon çalışmaları ile altın ticareti ile ilgili girişimlere uygulanan lisanslama sisteminin yürürlükten kaldırılması elmas, renkli kıymetli taşlar, incili takılara olan güçlü talebi karşılamak üzere üretim yapmak isteyen kuyumculara cesaret vermekte olup mücevher, ülkede geleneksel olarak önemli bir yer tutmaktadır. Dünya Ticaret Örgütüne verilen taahhüt nedeniyle ortalama mücevher ithalat vergisi Ocak 2004'de % 10'a indirilmiştir.

2010 yılı itibarıyla mücevher tüketiminin 35 milyar ABD Doları'na ulaşmasını beklenen Çin'de başlıca mücevher piyasaları Shanghai ve Guandong Yönetim Bölgesi'nde toplanmıştır. Çin'in moda merkezi olarak kabul edilen Shanghai, Çin mücevher piyasasının % 20'sini meydana getirirken Guandong Yönetim Bölgesi'nde bulunan Shenzhen şehri mücevher işleme alanında temel merkezdir. Shanghai'da bulunan başlıca mücevher perakendecileri arasında Laofengxiang, Laomiao, Chenghuang ve Yuyuan sayılabilir. Hong Kong'lu markalardan ise Chow Tai Fook, Tse Sui Luen, J's ve Luk Fook sayılabilir. Uluslararası markalardan Cartier, Bulgari, Tiffany & Co gibi markaların da Shanghai de mağazaları bulunmaktadır.

Shenzen kenti, üretim merkezi olmasının yanı sıra mücevher satış piyasası için de önemlidir. İlk "Özel Ekonomik Bölgeler"den biri olarak Shenzen, Hong Kong ile sınır komşusudur. Aslında bir caddeyi - Shatoujiao Sınır Bölgesi'ndeki ünlü Sino-Uk Street - Hong Kong ile paylaşmaktadır. Bu Shenzen'e Hong Kong'dan ana kara Çin'e moda ve teknoloji sunma avantajını vermektedir. Shenzen'in altın işleme hacmi, ulusal işleme hacminin % 70'ini; kentin endüstriyel üretim değerinin de % 10'unu oluşturmaktadır. Sadece Shatoujiao Sınır Bölgesi, Shenzen'in altın takı üretiminin yarısını oluşturmaktadır. Shenzen ve çevresinde yaklaşık olarak 800 mücevher üreticisi bulunmaktadır.

Guangzhou, Guandong Yönetim Bölgesinin en önemli mücevher tüketim merkezidir. Komşuları Shenzen Panyu ve Huadu ile birlikte Guangzou'nun üç önemli mücevher işleme merkezinden biridir. Guangzou yönetimi, bölgede 900'ün üzerinde altın, gümüş, elmas ve diğer kıymetli taşlarla çalışan mücevher üreticisinin olduğunu; Beijing Road, Shanxiajiu Road ve Tiange bölgelerinde bulunan ana mağaza alanlarında da 170'den fazla mücevher perakende mağazası bulunduğunu belirtmiştir. Panyu ve komşu bölgeleri ihracat için en

İSTANBUL ALTIN BORSASI

önemli mücevher işleme yerleridir ve buralarda 120'den fazla mücevher üreticisi olup çalışan sayısı 45.000 civarındadır.

Çin mücevher endüstrisi henüz gelişim aşamasının başındadır. Mücevher üretimi, çeşitlilik ve alternatif ürünlerden yoksundur. İşleme teknolojisi ve tasarımın geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Profesyonel yönetim ekiplerinin ve profesyonel mücevher şirketlerinin eksikliği endüstride fiyat savaşlarına ve kar düşüklüğüne neden olmaktadır. Telif hakkının korunmasına ilişkin hususlar, çözülmesi gereken bir diğer sorundur. Marka gelişimi hala emekleme aşamasında olup uluslararası markalar Çin'de çok iyi bilinirken tanınan yerel markalar oldukça yetersizdir. Çünkü ülkede satılan mücevherde, ağırlık tarihsel olarak ön planda olup altın, gümüş, elmas gibi bileşenlerinin ağırlığından öte markalı, özel tasarımlı mücevherlere yerel tüketicileri ikna etmek oldukça zordur. Bu bakış açısının bir sonucu olarak Çin hala bu alanda marka yaratma çalışmalarının oldukça başındadır. Ayrıca, ulusal mücevher endüstrisinin üretim seviyesinde oldukça dağınık bir yapıda bulunması nedeniyle fiyatlama gücünden de tanınmış bir yerel marka yaratma yeteneğinden yoksundur.

III. Madencilik ve Rafineri

Altın üretiminin Çin tarihinde uzun bir geçmişi vardır. Zengin altın damarları her zaman Shandong Yönetim Bölgesinde bulunmuştur. Çin Madencilik Birliğinin yayınladığı araştırmaya göre Shandong Yönetim Bölgesi, 2008 yılında Çin'in yıllık altın üretiminin beşte birini gerçekleştirmiş olup kendisini Henan ve Fujian yönetim bölgeleri izlemiştir. Shandong aynı zamanda ülkenin zengin altın kaynaklarının önemli bir kısmını içinde bulundurmaktadır. Diğer önemli rezervler, Hunan, Shaanxi, Sichuan, Gansu, Yunnan ve Guizhou'da bulunmaktadır. Çin, kendi altın üretimini rafine etmekte olup Çin madenlerinin önemli bir kısmı kendilerine bağlı rafinerilere sahiptir. **Ülkenin, 19 tane ulusal rafinerisi bulunmaktadır.**

LBMA Altın Good Delivery Listesi'nde yer alan Çinli rafineriler

1. The Great Wall Gold & Silver Refinery of China
2. Inner Mongolia Qiankun Gold and Silver Refinery Share Company Ltd.
3. Jiangxi Copper Company Ltd.
4. Shandong Zhaojin Gold & Silver Refinery Co., Ltd.
5. Zhongyuan Gold Smelter of Zhongjin Gold Corporation
6. Zijin Mining Group Co. Ltd.

İSTANBUL ALTIN BORSASI

7. The Refinery of Shandong Gold Mining Co. Ltd.

LBMA Gümüş Good Delivery Listesi'nde yer alan Çinli rafineriler

1. Tongling Nonferrous Metals Group Co. Ltd.
2. Jiangxi Copper Company Ltd
3. The Great Wall Gold and Silver Refinery of China
4. Henan Yuguang Gold and Lead Company Ltd
5. Zhuzhou Smelter Group Co. Ltd.
6. Inner Mongolia Qiankun Gold and Silver Refinery Share Company Limited
7. Shandong Zhaojin Gold & Silver Refinery Co., Ltd.
8. Shenzhen Zhongjin Lingnan Nonfermet Co Ltd
9. Hunan Shuikoushan Nonferrous Metals Group Co. Ltd.
10. Daye Nonferrous Metals Coompany
11. Yunnan Copper Industry Co Ltd
12. Guangxi Chengyuan Mining and Smelting Co., Ltd.
13. The Refinery of Shandong Gold Mining Co., Ltd.
14. Yunnan Chihong Zinc and Germanium Co., Ltd.

Çin'de faaliyet gösteren Eldorado Gold Corporation'ın Eylül 2010'da yaptığı bir sunuma göre Çin'deki devlet kurumları aşağıda belirtilen çerçevede çalışmaktadır:

1. National Development and Reform Commission (NDRC)

- a. Ekonomi planını yürüten ana kurum,
- b. Ağırlıklı olarak yabancı yatırımlarla ilgileniyor,
- c. Altın madenciliği faaliyetleri için nihai fizibilite çalışmasını onaylıyor.

2. Ministry of Land and Resources (MOLAR)

- a. Keşif lisansı ve madencilik lisansının verilmesi ve yenilenmesine dair onayı vermek,
- b. Doğal kaynak tazminat ücretinin alınması,
- c. Maden kanununun çerçevesini belirlemek.

3. Ministry of Industry and Information Technology (MIIT)

- a. Altın sertifikasının (altın üreticilerine verilen nihai resmi mühür) basımından sorumlu,

İSTANBUL ALTIN BORSASI

b. Altın madenciliği endüstrisini etkileyen yönetim ve politikalardan sorumlu.

4. Ministry of Commerce (MOFCOM)

a. Yabancı ortaklıkların kurulmasına ilişkin onay vermek,

b. Dünya Ticaret Örgütü standartları ile uyumun sağlanmasını sağlamak üzere yatırım katalogu geliştirilmesi ve maden kanununu kontrol etmek.

Keşif lisansı olan yabancı ortaklı Çinli bir şirketin maden işletme izni aşağıdaki adımlar izlenerek gerçekleşmektedir:

1. Ortak girişimin kurulması ve işletme lisansının alınması (**Ministry of Commerce tarafından onaylanıyor**)

2. Keşif lisansının transferi (**Ministry of Land and Resources tarafından onaylanıyor**)

3. Fizibilite çalışması ve çevre etki değerlendirme çalışması (**National Development and Reform Commission ve Environmental Protection Agency tarafından onaylanıyor**)

4. Maden lisansı için başvuru (**Ministry of Land and Resources tarafından onaylanıyor**)

5. İnşaat (**Güvenlik, çevre vs gibi çeşitli izinler gerekiyor**)

6. Deneme üretimine başlanması (**Çeşitli kurumlarla fizibilite çalışması ile faaliyet karşılıklı kontrol ediliyor**)

7. Altın sertifikası (**Ministry of Industry and Information Technology tarafından veriliyor**)

Çin altın endüstrisi, geçmişten bu yana düzenlenmemiş, çok parçalı ve yetersiz sermayelidir. Ülkedeki altın madenciliği faaliyetleri, tipik olarak küçük ölçekli, yetersiz ve çok az oranda makine kullanılarak çalışılan bir yapıda olmuştur. Çin altın rezervlerinin büyük bir kısmının yüzeye yakın, açık saha madenciliği ile yapılması ve kolaylıkla işlenir olması nedeniyle yüzeyin % 20 – % 30'unun okside edilmesiyle altın çıkarma işlemi gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte geriye kalan maden rezervi, yüksek çıkarma ve iyileştirme maliyetleri nedeniyle pek cazip değildir. Yer altı rezervleri ayrıca, daha gelişmiş madencilik teknolojisi ve işleme ekipmanı gerektirmektedir.

2000'li yılların başında Çin altın endüstrisi, nakit sıkıntısı çekmekteydi. Devlet desteğinin eksikliği, altın madeni keşfine yönelik yatırımların oldukça az seviyelerde

İSTANBUL ALTIN BORSASI

kalmasına neden olmuştur. Yatırımlar, o dönemde altın fiyatının çok yüksek seviyelerde olmaması ile de bu alana aktarılamamıştır. Bu durum, yerel altın üreticilerini, öncelikli fon artırma kanalı olarak kamu sermayesi arayışına yönlendirmiştir. 2003 yılında Çin altın endüstrisinde sadece üç şirket bulunmaktaydı: Zhongjin Gold Corporation, Shandong Gold Co Ltd ve Zijin Mining Co Ltd.

Potansiyel altın rezervlerini maksimize etmek için Çin sonuç olarak yabancı keşif ve yatırım sermayesi şirketlerinin yerel madencilik şirketleri ile ortaklaşa çalışmasının önünü açmıştır. Son yıllarda çok sayıda yabancı madencilik şirketleri (Eldorado Gold Corporation, Sino Gold, Goldfields ve Goldrea Resources Corporation gibi) özellikle Shandong bölgesinde altın /bakır rezervlerine sondaj yapmak amacıyla Çin'e girmek için bu fırsatı kullanmışlardır.

2002 yılına kadar Çin Merkez Bankası, maden satın alımları ve bireylere altın satışının kontrolünü sürdürmüştür. Günümüzde, Çin'deki tüm altın üretiminin Shanghai Altın Borsası aracılığıyla satışının yapılması gerekmektedir. Shanghai Altın Borsasındaki spot altın fiyatı, Borsa'nın elektronik işlem sisteminde işlem yapan alıcı ve satıcıların emirlerinin eşleşmesiyle oluşmaktadır.

Çin, 2007 yılında dünya altın üretiminde ilk sıraya yükselmiş olup üretimini artırmaya devam etmektedir. Gold Fields Mineral Services tarafından hazırlanan Gold Survey 2009'da yayınlanan verilere göre 2009 yılında Çin, önceki yıla göre % 11 artışla 324 ton altın üretimi ile dünya altın üretimindeki ilk sırasını korumuştur. Çin Altın Birliği (China Gold Association – CGA) verilerine göre Çin'in 2009 yılındaki altın üretiminin % 47,31'ini (148,55 ton) ülkenin ilk on sırada yer alan altın şirketi gerçekleştirmiştir. Ülkenin ilk on üreticisinin üretim yerleri, Shandong, Henan, Jiangxi, Fujian ve Yunnan'da yer almaktadır.

Çin'in başlıca altın üreticileri

1. Zhaojin
2. Zijin Mining
3. Shandong Gold
4. Zhongjin
5. Lingbao Henan
6. Jiangxi Copper
7. Yunnan Copper

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Silver Institute için Gold Fields Mineral Services tarafından hazırlanan Silver Survey 2010'a göre Çin, geçtiğimiz yıl dünya gümüş üretiminde 2.771 ton üretimiyle üçüncü sırada yer almıştır.

2008 yılında ülkedeki başlıca gümüş üretim bölgeleri Hunan, Henan, Yunnan and Jiangxi olmuştur.

Çin'in 2008 yılındaki gümüş talebi, önceki yıla kıyasla % 10 artışla 4.500 tona ulaşmıştır.

Son on yıllık sürede başlıca gelişmekte olan altın üreticisi ülkeler – Peru, Rusya ve Çin – üretimlerini sırasıyla % 44, % 34 ve % 84 artırmışlardır. Bunun yanında diğer önde gelen üreticiler olan Güney Afrika, Kanada, ABD ve Avustralya'daki altın arzında önemli güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Çin'in altın üretimindeki ve Çin'in stratejik hedeflerinden biri olan rezervlerdeki artış, 2006 – 2010 dönemini kapsayan ülkenin 11. Beş Yıllık Planı dahilindedir. Plan, Çin'in bilinen altın rezervlerini 3.000 – 3.500 tona yükseltmek ve yıllık altın üretimi artışında % 5 seviyesine ulaşmayı amaçlamıştır. 2007 yılında Çin, üç büyük altın madenini (Guizhou'daki Lan Nigou altın madeni ve Qinghai'deki Tanjinshan gibi) üretime geçirmiştir. Aynı dönemde Güney Afrika'daki pek çok altın madeni ömürlerini tamamlamış durumdaydı. Buna rağmen Güney Afrika, mevcut dünya altın rezervinin % 13'üne sahip olduğundan global altın üretiminde önemli bir rol oynamayı sürdürmüştür.

Çin Ulusal Altın Grubu Şirketi (China National Gold Group Corporation – CNGGC), Çin'in lider altın üreticisidir. 1979 yılında kurulan CNGGC, büyük ölçekli, devlete ait bir girişimdir. Çin Altın Grubu (China Gold Group) adı altında faaliyet göstermekte ve ülkenin başlıca altın madenlerini kontrol etmektedir. Grup, mühendislikten, keşif çalışmaları için gerekli donanım üretimine, madencilik, rafineri, altın ve gümüş satışına kadar uzanan geniş bir çerçevede faaliyet göstermektedir. CNGGC, Çin'in yıllık altın üretiminin yaklaşık olarak % 20'sini elinde tutmakta ve bilinen rezervlerin de % 30'unu kontrol etmektedir. CNGGC aynı zamanda, 65'den fazla madenle birlikte 2003 yılında bu yana Shanghai Hisse Senetleri Borsasında listelenen ilk altın madeni şirketi olan Zhongjin Gold Corporation'ı da yönetmektedir. CNGGC, Dünya Altın Konseyinin tek Çinli üyesidir ve dünya piyasalarında altını forward işlemleri ile satmaya yetkili tek devlet kurumudur. 2008 yılında CNGGC,

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Tibet'teki Changshan Hao (CSH) altın madeninin sahibi Ivanhoe Mines'dan Jinshan Gold Mines'ın % 42 hissesini satın almıştır.

Shandong Gold Mining de Çin'in önde gelen altın üreticilerinden biridir. Shandong'un Jiaojia altın madenindeki yeni keşif girişimi, Pekin'de bulunan Çin Ulusal Geliştirme ve Reform Komisyonu tarafından 2009 yılında onaylanmıştır.

Son beş yılda yurt içi altın üretimi, devreye giren yabancı şirketlerin artan sayıdaki altın projelerinin bir sonucu olarak yükselişe geçmiştir. Bu şirketler, hem Çin hem de uluslararası altın endüstrisinde önemli bir piyasa katılımcısı haline gelmek umuduyla Çin'e girmişlerdir. Dünya Altın Konseyi, dünya sıralamasında ilk on sırada yer alan altın üreticilerinin önemli bir kısmının ya ülkenin madencilik faaliyetlerinde ve keşif çalışmalarında aktif olarak rol almaya ya da yeni yatırım fırsatları arama anlamında Çin'de varlık göstermeye devam edeceğine inanmaktadır.

Günümüzde Çin genelinde pek çok yabancı şirket, keşif çalışmaları ve maden üretmeye devam etmektedir. Kanadalı altın üreticisi Eldorado Gold, Aralık 2009'de Sino Gold Mining Ltd.'in devralma çalışmalarının tamamlanmasını takiben Çin'deki en büyük uluslararası kâşif ve üretici şirket haline gelmiştir. Eldorado halen Qinghai yönetim bölgesindeki Tanjianshan madenini işletmektedir. Eldorado'ya göre 2009 yılının başlarında fizibilite çalışmaları tamamlanan Çin'deki Eastern Dragon Projesi ile ilgili olarak ilk altın üretiminin 2011 yılının başlarında gerçekleşmesi beklenmektedir. Şirket ayrıca, Sino Gold Mining Ltd.'in devralınması ile Jinfeng madeni ve White Mountain madenine de sahip olmuştur. Çin'deki üretime katkıda bulunan diğer uluslararası şirketler arasında Griffin Mining ile Central China Goldfields Plc. de bulunmaktadır.

1998 – 2000 yılları boyunca GFMS Ltd., Çin'de teknolojisi eskimiş ekipman ve zayıf teknik faaliyet gibi arz problemleri ile zarar eden 1200 kadar altın madenciliği faaliyeti tespit etmiştir. Altın fiyatlarında kaydedilen önemli artış ve yüksek üretim seviyelerinin yakalanması, yerel altın üreticilerinin karlarını artırmalarına yardımcı olmuştur. Bununla birlikte, Çin madenleri için uluslararası zeminde devam eden en önemli olumsuzluk, madenlerin ağırlıklı olarak küçük ölçekli ve ülke genelinde dağınık bir yapıya sahip olmalarıdır.

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Çin genelindeki cevher damarları, cevher kalitesi açısından oldukça farklı seviyelere sahiptir. Genel olarak büyük rezervler, ülkenin rezervlerinin yarısından azını oluşturmaktadır; ancak ülke genel olarak gelişmekte olan yurt içi madenlerin maliyetini yükselten düşük – orta kalitede altın cevherine sahiptir.

Çin'in altın üretim maliyeti, düşük cevher iyileştirme seviyeleri ve yüksek enerji fiyatlarının bir sonucu olarak 2003 – 2009 arasında yükselmiştir. Buna rağmen altın fiyatlarının ABD Doları bazında, Çin altın madeni endüstrisinin ortalama toplam maliyetinin çok üzerinde artması altın madenciliği şirketlerine yardımcı olmuştur.

Metals Economic Group (MEG), geçtiğimiz son on yılda, yedisi Asya'da olmak üzere dünya çapında 62 yeni büyük çaplı altın rezervi keşfedildiğini tahmin etmektedir. Toplam dünya altın keşif bütçesi, 2008 yılında rekor seviye olan 4,9 milyar ABD Doları'na ulaşmıştır. Bununla birlikte MEG, global demir içermeyen madencilik keşif bütçesi içinde altının 1997 yılında % 64,6 olan payının 2008 yılında % 39,1'e düştüğünü tespit etmiştir. Bakır, demir cevheri ve nikel gibi çeşitli emtialar bu süre içinde altının performansını oldukça aşmış ve bu emtialara sermaye yatırmak daha cazip hale gelmiştir.

Çin'deki mevcut altın rezervleri hala kayda değer bir belirsizlik arz etmekte ve tartışma konusu olmaktadır. 2002 yılında ABD Jeoloji Kurumu ile Tianjin Jeoloji Akademisinin Çin'de altın rezervi içeren taş tortusuna ilişkin ortaklaşa hazırladıkları raporda, bu tür tortularda kanıtlanmış 20 milyon ons (yaklaşık olarak 622 ton) altın olduğunu ortaya koymuştur. Raporda ayrıca, 2002 yılında yürütülen keşif çalışmaları çerçevesinde 160'dan fazla rezerv ve oluşum olduğuna işaret eden bulgulara da yer verilmiştir. O dönemde Çin'de keşfedilen en büyük rezervler, Lannigou yönetim bölgesi (3,2 milyon onstan fazla – yaklaşık olarak 99,5 ton) ile Baguamiao yönetim bölgesindedir (2,5 milyon onsun – 77,8 ton). Toprak ve Doğal Kaynaklar Bakanlığının (Ministry of Land and Resources – MOLAR) tahminleri de Çin'in sahip olduğu altın rezervlerinin 2000 yılı sonu itibarıyla yaklaşık olarak 4,000 ton olduğunu; bunun % 60'ının kaya içindeki altın şeklinde, % 12'sinin toz şeklinde ve % 28'inin de diğer minerallerle karışık bir şekilde doğada yer aldığını ortaya koymuştur.

Çin Jeolojik ve Mineral Araştırma Bürosu (CGMSB), ülkenin olası altın rezervinin yaklaşık olarak 15.000 ton olduğunu tahmin etmiştir. Çin Jeoloji Araştırma Bürosu (CGS) 2007 yılında Çin'de beş büyük altın madeninin keşfedildiğini; bunların arasında Dachang (Qinghai

İSTANBUL ALTIN BORSASI

yönetim bölgesi), Yangshan (Gansu), Sizhuang (Shandong), Baolun (Hainan) altın madenleri ile Tibet Özerk Bölgesinde bulunan Gandise altın ve bakır madeninin bulunduğunu açıklamıştır. CGS, bu beş madende toplamda 600 ton altın olduğunu ve yeni keşiflerle bu bölgelerdeki rezervlerin artabileceğini öngörmektedir. Çin Altın Birliği (China Gold Association – CGA) 2008 yılında yapılan bir forumda, 2008 yılında Çin'in toplam altın kaynaklarının 15.000 – 20.000 ton aralığında tahmin edildiğini; Kuzey Çin'de bulunan Yangshan rezervinin 308 ton kaynağı ile ülkenin en büyük altın kaynağı olduğunu belirtmiştir. Çin, son yıllarda altın üretiminde kaydettiği artış ile bol bir altın rezervine sahip görünmektedir. Bununla birlikte, Çin'in gelecekteki altın arzına ilişkin tahminler sınırlıdır; çünkü molibden, volfram, demir cevheri ve bakır gibi diğer minerallerle karşılaştırıldığında altın, limitli rezervlere sahiptir. CGA'ya göre Çin'de 2002 yılında 1.200 olan toplam altın üreticisi sayısı 2009 yılında neredeyse yarı yarıya azalarak 700'e inmiştir. Bu daha çok kapatılan madenler ve ülke çapındaki bazı küçük ölçekli ve kullanılmaz hale gelmiş altın üreticilerinin birleşmesinden kaynaklanmıştır.

Çin, mevcut durumda dünyanın bir numaralı altın üreticisi ülkesi ve ikinci büyük altın tüketicisi ülkesidir; ancak 2009 yılındaki ABD Jeoloji Raporu'na (US Geological Survey – USGS) göre Çin, 1.900 ton olan rezervi ile toplam dünya altın rezervlerinin sadece % 4'üne sahiptir.

USGS'nin 2009 yılındaki maden üretimi ve rezerv verilerinin doğru olduğu varsayılırsa Çinlilerin altın talebinin gücünü koruması halinde altı ya da daha az yıl içinde Çin var olan altın madenlerini tüketebilecektir. Buna karşılık Endonezya, Rusya, Güney Afrika ve Avustralya gibi diğer ülkelerin her biri yirmi yıldan fazla bir süre daha varlığı bilinen dünya altın rezervlerinin üzerinde oturmaya devam edecektir.

Çin'in yurt içi arz ve talep dengesi dikkate alındığında arz artışında orta vadeden uzun vadeye güçlük yaşanması ve doğrudan altın keşfine yönlendirilen fonlar olmadıkça gelecekteki altın arzında düşüş olması beklenmektedir.

Çin'in mineral kaynaklarına ilişkin hükümet politikasında, modernizasyon ihtiyacını garanti altına almak için yurt içi mineral kaynaklarının keşfine devam edileceği vurgulanmış olup bununla birlikte yukarıda bahsedilen çeşitli istatistikler Çin'in altın rezervinin nispeten keşfedilmediğine dikkat çekmektedir. G-Resources Group Ltd.'in 2009 yılında yaptığı bir sunuma göre Asya global keşif harcamalarının sadece % 4'ünü çekmektedir. Bu nedenle

İSTANBUL ALTIN BORSASI

yapılacak daha kapsamlı çalışmalar, tüm keşif potansiyelinin ortaya koyulması kadar Çin'in standart altın rezervleri ve kaynaklarının incelenmesi için de gerekli olacaktır.

Altın madenciliği, keşiften üretime geçişe kadar 5 – 8 yıl arasında zamana ihtiyaç duyulan aşırı derecede uzun bir süreç almaktadır. Ayrıca, kapatılan bir madenin yeniden açılması da yıllar almaktadır. Bu tür uzun soluklu bir süreç, artan altın fiyatlarından yararlanmak üzere üretimin kolaylıkla cevap vermesini sağlayamaz. Çin, altın rezervlerini ve kaynaklarını artırmak için ortaklık arayışında olmak zorunda olacağından herhangi bir arz sıkıntısı birleşme ve devralma faaliyetlerine neden olabilecektir.

IV. Borsalar

a) Shanghai Gold Exchange

Ticari açıdan dev bir şehir olan Shanghai, aslında Çin'in ikinci altın borsası olan Shanghai Gold Exchange için önemli bir merkezdir. Ülkenin ilk altın borsası, gangsterlerin en güçlü dönemlerinde, 1921 yılında, açılmış olup o dönemde Londra ve New York'tan sonra üçüncü en aktif borsaydı. Ancak Japonya'nın Çin'e saldırdığı 1937 yılında Borsa işlemlerine son vermiş ve Komünist Çin Yönetimi, ulusal refahın ayrılmaz bir parçası olarak altın rezervlerini denetimi altına almıştı.

Ekim 2001 tarihinde test işlemlerine başlayan ve 30 Ekim 2002 tarihinde de resmen faaliyete geçen Shanghai Altın Borsasında işlemlere spot altınla başlanmış; 9 Ocak 2008'de altına dayalı vadeli işlem sözleşmeleri Borsa'da listelenmiştir. Borsa'nın mevcut durumda aralarında bankalar, madencilik şirketleri, rafineriler ve mücevher firmalarının bulunduğu 130'dan fazla üyesi bulunmaktadır. Önemli oranda mücevher endüstrisine hizmet eden Borsa'da 21 Aralık 2006 itibarıyla yerel bireysel yatırımcıların Shanghai Altın Borsası finansal üyeleri ve Çin Merkez Bankası tarafından onaylanan diğer üyeler aracılığıyla fiziki altın yatırımı yapmalarına olanak vermek üzere bireylerin işlem yapmaları sağlanmıştır. Henüz kıymetli maden piyasasının tam olarak serbestleştirilmediği ülkede, yabancı şirketlerin Shanghai Altın Borsası'na üye olmalarına Haziran 2007'den itibaren bazı sınırlayıcı koşullar kalmak kaydıyla izin verilmiştir.

Shanghai Altın Borsası'nın işleyişine ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır:

Üyelik

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Borsa üyeleri, Çin'de yerleşik altın, gümüş, platin vb gibi kıymetli metaller ile bu kıymetli metallerden yapılan ürünlerin üretimi, rafine işlemleri, toptan işlemleri, ithalat ve ihracatı ile uğraşan ve Çin Merkez Bankası tarafından incelenmiş ve onaylanmış nitelikli bankalar ve şirketlerden oluşmaktadır. Yukarıda bahsedilen kurumların tümünün uygun güvenilirlik ve saygınlığa sahip olması gerekmektedir. Kısa süre öncesine kadar yabancı kuruluşların üyeliğine izin verilmeyen, **toplam 165 üyesi olan** Borsa'da, Haziran 2007'den itibaren The People's Bank of China'nın (Çin Merkez Bankası) izniyle 5 yabancı banka (**HSBC Bank, Standard Chartered Bank, The Bank of Nova Scotia, ANZ ve Credit Suisse**) üyeliğe kabul edilmiş ve böylelikle yabancı bankaların yerel altın piyasasına olan yatırımlarına yönelik kontroller gevşetilmiştir. **Borsa'ya üye 24 Çinli banka bulunmaktadır.** Çin Merkez Bankası son olarak geçtiğimiz Ağustos ayında altın ihracat ve ithalat yetkisi tanıdığı Çinli banka sayısını arttırmış ve böylelikle ülkede altın arz – talep dengesizliğinin global piyasadan sağlanacak arz ile kapatılmasının önünü açmıştır. **Borsa'nın mevcut durumda 8 üyesi ithalat yapabilmektedir. İthalat LBMA tarafından onaylı rafineriler tarafından yapılabilmektedir.** Ancak kaldırılması gereken bazı sınırlayıcı hususlar (kota ve yatırım anlamında) halen devam etmektedir. **Bunun yanı sıra kağıda dayalı altın ve Shanghai Altın Borsası üzerinden işlem yapan 1,6 milyon müşteri hesabı bulunmakta olup hesaplara her gün 20 – 30 bin arasında yeni müşteri eklenmektedir.**

Üyelik için gerekli kriterler:

- 1) Kuruluşlar, Çin Merkez Bankasına kayıtlı olmak,
- 2) Shanghai Altın Borsasının yasal düzenlemelerine uyum sağlamak,
- 3) En az 5.000.000 Çin Yuanı net sermaye,
- 4) Son üç yıl içinde yasa dışı bir işlemin olmaması ve şirket geçmişinin itibarlı olması,
- 5) Altın, gümüş ve platinle ilgili kıymetli metal işlemlerinin yerine getirilmesi ve yönetimi ile ilgili olarak sağlam bir yönetim ve muhasebe sistemi olmalı,
- 6) Altın işi için düzenli çalışma yeri ve gerekli olanaklar hususunda yeterliliğe sahip olmalı,
- 7) Üyelik aidatı ve yıllık aidatın ödenmesi,
- 8) Çin Merkez Bankası tarafından istenen diğer şartların yerine getirilmesi

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Üye adayı, öncelikle Üye İnceleme Komitesi tarafından incelenecek, yönetim kurulu tarafından onaylanacak ve Çin Merkez Bankasına raporlanacak yazılı bir başvuruda bulunur. Onayın alınmasının ardından üyelik belgesi verilir ve yayınlanır.

Üyeliğin kazanılması ile üyeye,

- 1) Üye Meclisine katılma, oy kullanma, seçme ve seçilme hakkı,
- 2) Borsa yönetmeliği ve Borsa'nın diğer kuralları çerçevesinde beyanda bulunma,
- 3) Altın, gümüş, platin ve Borsa'da işlem gören diğer metallerle işlem yapma,
- 4) Borsa tarafından sağlanan imkanları kullanma ve Borsa'dan bilgi edinme,
- 5) Borsa kuralları doğrultusunda üyelik transferi,
- 6) Geçici üye meclisi üyeliği teklifinde bulunma,
- 7) Borsa Yönetmeliği ile verilen diğer hakları kullanma

yetkisi verilir.

Üye aşağıda belirtilen sorumlulukları yerine getirmelidir:

- 1) Çin Merkez Bankasının kanun, yönetmelik, emir ve politikalarına uyum ile Banka'nın denetimini kabul etmek,
- 2) Borsa'nın yönetmelik, iş kuralları ve diğer kararlarına uymak,
- 3) Yönetmelikler doğrultusunda alınan aidatları ödemek,
- 4) Üye meclisine katılmak ve Meclis ile yönetim kurulu tarafından alınan kararları yerine getirmek,
- 5) Borsa'nın denetimini kabul etmek,
- 6) Borsa yönetmelikleri ile uyumlu olarak faaliyet ve muhasebe raporlarını tutmak,
- 7) Borsa tarafından istenen diğer şartları yerine getirmek.

Üye, kendi yetkililerini seçer ve Borsa'ya yönlendirir. İşlem yetkilileri, Borsa tarafından eğitilir ve işlem yapabilmek için üyelik sertifikası alırlar. Borsa, işlem yetkililerini yıllık bazda sınava tabi tutar. Borsa'nın toplam üye sayısı yönetim kurulu tarafından kontrol edilir ve Üye Meclisi tarafından onaylanır.

Borsa üyeliği üçe ayrılmaktadır :

- 1) Finansal üyelik: Kendi işlemlerini yapan ya da başkalarının işlemlerine aracılık eden ya da diğer yetkilendirilen işlemleri yapan üyeler,

İSTANBUL ALTIN BORSASI

2) Genel Üyelik: Kendi işlemlerini yapan ya da başkalarının işlemlerine aracılık eden üyeler,

3) Temel üyelik: Sadece kendi işlemlerini yapabilen üyeler.

Üyelik giriş aidatı ve yıllık aidat sırasıyla , finansal üyeler için 800.000 Yuan ve 50.000 Yuan; genel üyelik için 500.000 Yuan ve yıllık aidat 40.000 Yuan; temel üyelik için 300.000 Yuan ve 30.000 Yuan'dır.

Üyeler, Borsa'nın kuralları doğrultusunda üyeliklerini transfer edebilirler. Üyelikliğini transfer eden 60 gün önce bu durumu yazılı olarak bildirir. Üyelikliğini devralan, transferle ilgili Borsa kuralını kabul eder. Üyelikliğini devreden ya da üyelikliğini sona erdirilen üye, 30 iş günü içinde işlem ve takas yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır. Üyelikliğin devredilmesi ve sona erdirilmesine ilişkin hususlar Çin Merkez Bankasına raporlanır.

İşlem Esasları:

Nisan 2007'ye kadar sadece spot altın, gümüş ve platin işlemlerinin gerçekleştirildiği Borsa'da işlemler Çin Yuanı/gram üzerinden gerçekleştirilmekte olup valör "T+0"dır. Nisan 2007'de Çin Merkez Bankasının gözetiminde altına dayalı vadeli işlemlerin Borsa'da gerçekleştirilmesine izin verilmiştir. Bu uygulama halen, ülkedeki vadeli işlem piyasalarını düzenleyen Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu kontrolünde gerçekleştirilmektedir.

% 99,99 ve % 99,95 saflıkta altının işlem gördüğü Borsa'da 50 gram, 100 gram, 1 kg ve 3 kg büyüklüğünde altın bar ve altın sikkeler işlem görebilmekte; külçe altında minimum işlem birimi 1 kg olup minimum teslimat birimi ise 6 kg'dır. İşlemler, Yuan/gram bazında fiyatlanmaktadır. 2003 yılında işlem görmeye başlayan platinde kabul edilen minimum saflık % 99,95, 2006 yılında işlem görmeye başlayan gümüşte kabul edilen minimum saflık % 99,9'dur.

Shanghai Altın Borsası tarafından belirlenen standart külçe ve bar şartlarını sağlayabilen yetkili şirketler tarafından üretilen kıymetli madenler Borsa'da işlem görebilmektedir ve Borsa, rafinerilerin söz konusu şirketler tarafından üretilen altınların saflığı ile ilgili olarak yaşam boyu garanti istemektedir.

Fiyat ve zaman önceliğine göre serbest kotasyon işlem usulü ile yapılan işlemler bilgisayar ortamında eşleşmektedir.

İSTANBUL ALTIN BORSASI

İşlem günleri Pazartesi – Cuma (Çin resmi tatilleri hariç, 10:00 – 11:30 ve 13:30 – 15:30 saatleri arasındadır. **Gece seans saatleri 21:00 – 2:30 aralığındadır.**

İşlem Hacmi:

Shanghai Altın Borsasının Kasım 2010 itibarıyla altın işlem hacmi, ağırlıklı olarak bir çeşit vadeli işlem olan fiziki teslimatı ertelenmiş, belirli bir teslimat tarihi olmayan altın sözleşmelerinden (T+D işlemleri) kaynaklanmak üzere 5.600 tondur. Borsa'nın hedefi, işlem hacmini altın için 6.000 ton, gümüş için 60.000 ton ve platin için de 50 tonun üzerine taşımaktır. T+D sözleşmelerinin % 5'i fiziki teslimatla sonuçlanmakta olup geri kalan kısmının vadesi ileriye taşınmaktadır. Bu sözleşmelerde, üyeler % 10, üyelerin müşterileri de % 20 oranında teminatlandırılmaktadır.

İşlem tarihi ve teslimat tarihi bakımından yatırımı ileri vadelere uzatma imkanı veren bu işlemlerin altına dayalı futures sözleşmelerine göre daha güvenli olduğunun belirtildiği bir haberde T+D işlemlerinin belirli bir teslimat tarihinin olmaması nedeniyle uzun vadeli yatırımın işlem maliyeti azaltılarak rahatlıkla pozisyon taşıyarak yapılabileceği ve bu işlemlerin gece seansında da işlem görebildiği ifade edilmiştir. Bilindiği üzere futures sözleşmelerinde belirli bir vade tarihi olduğundan sözleşmenin vadesinden önce ya ters pozisyon alınarak taşınan pozisyon kapatılmakta ya da fiziki teslimat şartı yerine getirilmektedir.

Bireysel işlemler, bireylere yönelik ertelenmiş sözleşmelerin piyasaya sunumuyla hızla büyümüştür. 2009 yılında bireysel spot altın işlemleri 53,63 ton (% 12,23 payla) civarında gerçekleşirken bireylere yönelik ertelenmiş altın sözleşmelerinin işlem hacmi, 384,91 ton (% 87,77) seviyesinde gerçekleşmiştir.

2009 yılında gece seansında gerçekleşen bireysel işlemler toplam bireysel altın işlem hacminin % 51,28 'ini (224,86 ton) oluşturmuştur. Gece seansında gerçekleşen toplam altın işlemleri 1568,17 tona (toplam işlem hacminin % 33,29'u) ulaşırken önceki yıla göre % 7,13 artış kaydedilmiştir.

Takas ve Teslimat

Shanghai Altın Borsası, Industrial & Commercial Bank of China, the Bank of China, China Construction Bank ve the Agricultural Bank of China'yı ana takas merkezleri olarak yetkilendirmiştir. **Halen kayıtların Borsa tarafından izlendiği 39 şehirde toplam 53 yetkili**

İSTANBUL ALTIN BORSASI

teslimat deposu, üyelere saklama ve teslimat hizmeti vermektedir. Shangahi Altın Borsası, üyelere teslimatı aynı gün (T+0) buldukları şehirdeki teslimat merkezinden yapma imkanı vermekle birlikte ayrıca teslimatın başka bir şehirde yapılmak istenmesi halinde teslimatın 3 gün içinde yapılmasına da imkan vermektedir.

b) Chinese Gold & Silver Society

Hong Kong'da bulunan Chinese Gold & Silver Society 1918 yılında resmen kurulmuştur. Borsa, Hong Kong altın piyasasında önemli bir role sahip olup yerel ve uluslararası yatırımcılara hizmet etmektedir. Asya zaman diliminde New York piyasasının kapanışından ve Londra piyasasının açılışından önce uluslararası piyasalara fiyat bilgisi verme hizmetini üstlenen Borsa, 24 saatlik kesintisiz işlemlere katkıda bulunmaktadır.

Üye sayısı 192 ile sınırlanan Borsa'nın halen 171 üyesi bulunmakta olup üyelerin hepsi Hong Kong'da kayıtlıdır. Üyelerin 30'u külçe grubu üyeleridir. Borsa'da geçerli külçeler üretmek isteyen külçe grubu üyeleri, kabul edilen rafineriler listesine girebilmek amacıyla, spot piyasada işlem görmek üzere % 99 saflıkta 5 Tael büyüklüğünde altın külçeler ve % 99,9 saflıkta 1 kg büyüklüğünde altın külçeler üretebilirler. Bu külçeler serbest piyasada da geniş çapta işlem görmektedir. Daha fazla endüstri katılımcısını spot altın piyasasına çekmek amacıyla üye olmayanların başvuruları da kabul edilmektedir. Şahıs şirketi, ortaklık ya da limitet şirketler üye olabilmektedir. Yeni üyeler, var olan bir üyeden üyelik devralan şirketler de olabilmektedir. Üyelik için başvurular, Yürütme ve Denetleme Komitelerine yapılmakta ve bu komitelerde müracaat edenlerin özellikleri incelendikten sonra, üyeliğin kabulü komitelerde oylanmaktadır.

Borsa, spot ve vadeli işlemleri bir araya getiren bir piyasadır. Yatırımcılar, spot ya da altın vadeli işlemlerini taklit eden bir yapıda prim ödeyerek vadeyi erteleyen işlemler yapabilmektedirler. Primler, piyasada serbestçe belirlenmektedir. Borsa'da işlem gören dört altın sözleşmesi bulunmaktadır: 100 tael (1 tael= 37,429 gram), 5 kg, 100 ons ve 10 ons. Bunun yanı sıra iki gümüş sözleşmesi bulunmaktadır: 5000 ons ve 500 ons. İşlem saatleri, Pazartesi – Cuma olmak üzere: 09.00 - 12.30 (Sabah seansı), 14.30 - 17.00 (Öğleden sonra seansı) şeklindedir. Açık çağrı (open outcry) işlem yönteminin yanı sıra Borsa'da 28 Mart 2008 itibaren elektronik işlem platformu da kullanılmaya başlanmıştır. Elektronik işlem platformu 08:00 – 03:30 (sonraki gün) arasında faaliyettedir.

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Açık çağrı (open out cry) yöntemi ile işlem gören sözleşmeler

99 Tael Altın Sözleşmesi

Safılık	99
Sözleşme büyüklüğü	100 tael
Fiyatlama	HK\$/ tael
Minimum fiyat hareketi	0.5 HK\$/ tael
Prim hesaplama	HK\$ /100 taels
Prim Fiksing	Pazartesi - Cuma : 11:00
Uzlaşma fiyatı	Pazartesi – Cuma Sabah : 11:30 Öğleden Sonra : 16:30

99,9 Kilo Gold Contract

Safılık	999.9
Sözleşme büyüklüğü	5 kilogram
Fiyatlama	HK\$ /gram
Minimum fiyat hareketi	0.01 HK\$ / gram
Prim hesaplama	HK\$ / 5 kilogram
Prim Fiksing	Pazartesi - Cuma : 11:15
Uzlaşma fiyatı	Pazartesi - Cuma Sabah : 11:30 Öğleden sonra : 16:30

Elektronik işlem sisteminde işlem gören sözleşmeler

100 Ons Loco London Altın Sözleşmesi

İSTANBUL ALTIN BORSASI

Safılık	995 ve üzeri
Sözleşme büyüklüğü	100 ons
Fiyat birimi	USD/Ounces
Minimum fiyat hareketi	0.01 USD /ons

10 Ounces Loco London Altın Sözleşmesi

Safılık	995 ve üzeri
Sözleşme büyüklüğü	10 ons
Fiyat birimi	USD/Ons
Minimum fiyat hareketi	0.01 USD /ons

5000 Ounce Loco London Gümüş Sözleşmesi

Safılık	99,99 ve üzeri
Sözleşme büyüklüğü	5000 ons
Fiyat birimi	USD/Ons
Minimum fiyat hareketi	0.0001 USD / ons

500 Ounce Loco London Gümüş Sözleşmesi

Safılık	99,99 ve üzeri
Sözleşme büyüklüğü	500 ons
Fiyat birimi	USD/Ons
Minimum fiyat hareketi	0.0001 USD /ons

Fiksing fiyatları, hesaplarında uzlaşmaya gitmek isteyen üyelerce kullanılır. Bu şekilde üyeler büyük miktarda kapatılmamış pozisyon bulundurmaktan kaçınırlar. Piyasanın spot bir

İSTANBUL ALTIN BORSASI

altın piyasası olmasına karşın, bir prim mekanizması yoluyla isteğe bağlı olarak alıcılar ödemelerini, satıcılar ise teslimatlarını geciktirebilmektedirler. Bir yandan fiziki altın için arz ve talep, diğer yandan faiz oranı her gün değiştiğinden prim de buna bağlı olarak değişmektedir.

Piyasadaki dengenin durumuna bağlı olarak prim artı, eksi veya sıfır olabilir. Prim 100 Tael başına Hong Kong Doları olarak açıklanmakta, ayrıca prim belirlenme sistemi beş kademeyi kapsamaktadır. Talebin, arzı üç iş günü boyunca geçmesi halinde prim arz ile talep arasında dengeyi sağlamak amacıyla bir kademe arttırılmaktadır.

99 saflıkta 5 Tael büyüklüğündeki altın külçeler için kabul edilen rafineriler

- 1) Po Sang Financial Investment Services Company Limited
- 2) Marigold International Bullion Dealers Limited
- 3) Wing Fung Precious Metals Limited
- 4) Heraeus Limited
- 5) King Fook Gold & Jewellery Company Limited
- 6) Wong Sha Company Limited
- 7) Lee Cheong Gold Dealers Limited
- 8) Sun Yip Hong Gold Dealers Limited
- 9) Starling Group Gold Dealer Limited

999,9 saflıkta 1 kiloluk altın külçeler için kabul edilen rafineriler listesi

- 1) Po Sang Financial Investment Services Company Limited
- 2) Marigold International Bullion Dealers Limited
- 3) Wing Fung Precious Metals Limited
- 4) Heraeus Limited
- 5) King Fook Gold & Jewellery Company Limited
- 6) Wong Sha Company Limited